

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **X.,** zast. Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2018, č. j. 4 Az 63/2016 - 48,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2018, č. j. 4 Az 63/2016 - 48, **se** ve výrocích I. a II. **ruší.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 3. 10. 2016, č. j. OAM-1024/ZA-ZA14-HA08-2015, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

IV. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky, Mgr. Gabriely Kopuleté, **se určují** částkou 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 3. 10. 2016, č. j. OAM-1024/ZA-ZA14-HA08-2015, jímž žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu dle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] K žádosti o udělení mezinárodní ochrany, podané dne 30. 11. 2015, žalobce, občan Čínské lidové republiky, uvedl, že je čínské národnosti a křesťanského vyznání, je členem katolické církve. Politicky nebyl v zemi původu aktivní. Je svobodný, oba rodiče momentálně pobývají v ČR, otec Y, nar. X, má status azylanta, matka Z., nar. X, je žadatelkou o mezinárodní ochranu. Neuvedl žádné zdravotní potíže. Vojenskou službu žalobce nevykonával, neboť studoval. Má středoškolské vzdělání v oblasti grafického designu, přičemž jako student dlouhodobě nepracoval. Proti žalobci nikdy nebylo vedeno trestní stíhání. Před opuštěním země původu žil ve městě Changle (v české transkripci Čchang-le – pozn. NSS)v provincii Fujian (v české transkripci Fu-ťien – pozn. NSS). Vlast opustil dne 15. 11. 2015, aby se znovu setkal se svým otcem, kterého od dětství neviděl, a žil s ním v ČR. V období od 11. 6. do 16. 6. 2015 pobýval s matkou v Japonsku, nyní bydlí s otcem v Praze. V Číně se ničeho neobává, je pro něj však důležité být se svým otcem a rodinou. Jiné důvody k opuštění země původu žalobce neuvedl. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal, aby si zajistil dlouhodobé pobytové oprávnění. Ve vlasti nezůstali žádní příbuzní, vůči nimž by žalobce měl nějaké závazky. O své budoucnosti detailněji nepřemýšlel, rád by si však našel práci, která jej bude bavit.

[3] Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce doplnil, že před r. 2012 žili společně s matkou a prarodiči, když šel studovat, od prarodičů se odstěhovali. Od r. 2012 do r. 2014 žil s matkou, poté se přestěhoval k prarodičům z otcovy strany, neboť se s matkou často hádali. V r. 2015 dokončil školu v Changle a poté vykonával krátkodobá zaměstnání u agentury, která zajišťovala různé služby, např. nákupy s donáškou do domu. O vycestování rozhodla především jeho matka. Žalobce se chce znovu setkat se svým otcem, kterého neviděl více než deset let, asi od svých šesti nebo sedmi let, neboť otec opustil Čínu z důvodů, které žalobci nejsou známy. Dále žalobce krátce popsal vzpomínku, kterou na svého otce má z dětství, a uvedl, že před odjezdem otce žili v jedné domácnosti s rodiči a prarodiči, jeho otec měl obchod a prarodiče pohostinství. V minulosti se již několikrát s matkou marně pokoušeli za otcem do ČR přijet. Žalobce neví, jak byla zajištěna jeho cesta do ČR, ani proč předchozí pokusy o vycestování selhaly, neboť vše zařizovala jeho matka. V červnu 2015 byl s matkou na poznávacím zájezdu v Japonsku. S otcem byl v občasném telefonickém kontaktu, v posledních dvou letech před odjezdem jej kontaktoval častěji, cca jednou měsíčně, neboť si pořídili mobilní telefony.

[4] Vedle výpovědí žalobce vyšel žalovaný při posouzení žádosti z informací z Cizineckého informačního systému, dále z překladu výňatků Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv za rok 2015 - Čína ze dne 13. 4. 2016, z překladů výňatků Výroční zprávy Human Rights Watch 2016 – Čína ze dne 27. 1. 2016, z překladu Zprávy Freedom House Svoboda ve světě 2016 – Čína ze dne 27. 1. 2016, z překladu kapitoly IV (Prioritní země – Čína) Zprávy Ministerstva zahraničí Spojeného království o stavu lidských práv a demokracii za rok 2015 ze dne 21. 4. 2016, z překladu Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 – Stav lidských práv ve světě – Čína ze dne 24. 2. 2016 a z rozhodných materiálů ze správního spisu otce žalobce vedeného žalovaným pod č. j. OAM-2659/VL-10-2003.

[5] Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že na straně žalobce nebyly dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že ve vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem

pronásledován. Žalobce vypověděl, že ve vlasti nebyl členem žádné politické strany, ani jiné organizace, ani se neúčastnil žádných aktivit politického charakteru a nijak se veřejně neangažoval. Žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by žalobce ve vlasti mohl pociťovat odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť se o žádných takových potížích ani nezmínil. Uvedl, že do ČR přicestoval za svým otcem a o mezinárodní ochranu požádal, aby získal oficiální pobytové oprávnění dlouhodobějšího charakteru. V případě návratu do vlasti nemá z ničeho obavy. Legalizace pobytu na území ČR není relevantním důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Na podporu uvedeného závěru žalovaný odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003 - 47, a ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 – 94 (všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), a uzavřel, že v předmětné věci nebyly naplněny ani podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[6] Dále správní orgán konstatoval, že nejsou naplněny ani podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, neboť žalobce sice je dle ověřovací listiny o rodném listě Notářství města Changle ze dne 11. 9. 2008 synem U., kterému byl v ČR udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu, jedná se však o syna, který byl již v době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany zletilý, neboť mu bylo devatenáct let, a tedy nesplňuje podmínku § 13 odst. 2 zákona o azylu. Nadto žalovaný dodal, že se nejedná ani o případ hodný zvláštního zřetele, neboť z výpovědi žalobce vyplynulo, že jej otec opustil v dětském věku, osobně se neviděli více než 10 let, žalobce nemá informace o tom, že by otec přispíval na jeho výchovu a výživu, a kromě telefonátů spolu nebyli v pravidelném či blízkém kontaktu. Svůj závěr žalovaný opřel též o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2004, č. j. 2 Azs 70/2003 – 59.

[7] Žalovaný dále vyloučil rovněž naplnění podmínek pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, neboť s ohledem na rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobce, který je dospělou, plně právně způsobilou, práceschopnou osobou v dobrém zdravotním stavu, nebyly shledány důvody hodné zvláštního zřetele, které by odůvodňovaly udělení humanitárního azylu.

[8] Když žalovaný u žalobce vyloučil možnost udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, zabýval se možností udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, přičemž shledal, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že mu v případě návratu do vlasti hrozí vážná újma spočívající v uložení či vykonání trestu smrti, a ani žalovaný takové skutečnosti nenalezl. Stejně tak nebyly zjištěny ani skutečnosti, které by svědčily o tom, že by žalobci ve vlasti hrozilo nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalobce ve vlasti neměl žádné potíže, ani se ničeho neobává, nikdy nebyl terčem zájmu čínských státních orgánů, neboť se nijak veřejně ani politicky neangažoval a nemá tedy důvod se domnívat, že by se terčem stal po návratu do země původu. V zemi původu neprobíhá ani žádný ozbrojený konflikt, který by mohl u žalobce založit skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Vycestování žalobce není ani v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[9] S odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 – 52, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs

46/2008 – 71, žalovaný dodal, že neudělení mezinárodní ochrany žadateli za situace, kdy pro její udělení nesplňuje zákonné podmínky, nevylučuje samo o sobě pobyt žadatele na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody. Tuto otázku je však třeba řešit dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců"). Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu s právem žadatele na respektování jeho soukromého a rodinného života.

[10] Závěrem žalovaný konstatoval, že v předmětném případě nejsou naplněny ani podmínky pro přiznání doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, neboť nebylo zjištěno, že by byla v ČR udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobce ve smyslu tohoto ustanovení.

[11] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou podanou k Městskému soudu v Praze, který ji výrokem I. svého rozsudku zamítl jako nedůvodnou, výrokem II. rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, a výrokem III. přiznal odměnu a náhradu hotových výdajů ustanovené zástupkyni žalobce.

[12] K důvodu udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu městský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63, uvedl, že nebylo třeba, aby se žalovaný detailně zabýval situací v zemi původu, neboť žalobce ve své žádosti tvrdil, že vlast opustil pouze, aby se znovu viděl s otcem, a jiné důvody k odjezdu neměl; v Číně se ničeho nebojí, přičemž o mezinárodní ochranu zažádal, aby získal dlouhodobější pobytové oprávnění. Pokud měl žalobce i jiné důvody k žádosti o mezinárodní ochranu, neunesl v tomto ohledu břemeno tvrzení, ba naopak žalovaného opakovaně ubezpečoval, že zde žádné jiné důvody nejsou. Případný výslech rodičů, který navíc žalobce navrhl jako důkaz až v žalobě, by byl ve vztahu k jedinému uvedenému tvrzení žalobce zcela zjevně nadbytečný. Ohledně svého pronásledování je žalobce i v žalobě podle městského soudu nanejvýš obecný a brojí převážně proti procesním a formálním aspektům žalobou napadeného rozhodnutí. Závěr o nemožnosti aplikovat na předmětný případ § 12 písm. b) zákona o azylu je tedy zcela správný.

[13] Žalobci nemohl být udělen ani azyl dle § 13 zákona o azylu, neboť již v době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl starší osmnácti let, narodil se dne X a do ČR dorazil až dne 16. 11. 2015, tedy ve věku 18 let a 9 měsíců.

[14] Dále se městský soud zabýval důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, přičemž s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38, zdůraznil, že o udělení humanitárního azylu rozhoduje správní orgán na základě správního uvážení a žadatel na něj nemá právní nárok. Správní uvážení se přitom aplikuje pouze v případech hodných zvláštního zřetele. Městský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, podle něhož není předmětný případ hoden zvláštního zřetele, a k bližšímu objasnění neurčitého právního pojmu *„případ hodný zvláštního zřetele"* odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55. Situace v zemi původu pod uvedený pojem nespadá, neboť z informací o zemi původu obsažených ve správním spisu nevyplývá, že by se Čína nacházela ve stavu humanitární katastrofy. Žalobce je přitom zdráv, v produktivním věku a neuvedl žádný důvod, který by naznačoval, že jeho případ je hoden zvláštního zřetele; existence

rodinných vazeb není takovou okolností. Vzhledem k uvedenému dal městský soud zapravdu žalovanému, podle něhož nebylo udělení humanitárního azylu v předmětné věci na místě.

[15] K obecné námitce chybného posouzení důvodů pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu městský soud uvedl, že skutkový stav byl řádně a objektivně zjištěn, přičemž žalovaný posoudil všechny „alternativy" tohoto typu mezinárodní ochrany ve vztahu k tvrzením, která žalobce uvedl v azylovém řízení. Nad rámec tvrzení žalobce se pak žalovaný zabýval tím, zda se žalobce ve vlasti veřejně angažoval a zda byl terčem zájmu státních orgánů.

[16] K obecné námitce nesprávného hodnocení důkazů žalovaným městský soud uvedl, že žalobce tuto námitku nijak nekonkretizoval, a uzavřel, že žalovaný dostál všem standardům dokazování, důkazy hodnotil objektivně a nepřehlížel celkové souvislosti.

[17] Městský soud tak neshledal deficity ani v postupu žalovaného, ani v žalobou napadeném rozhodnutí. Žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a své rozhodnutí uspokojivým způsobem odůvodnil, přičemž přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu. V žádném případě tedy podle městského soudu nedošlo k porušení § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 ani § 68 odst. 3 správního řádu ani jiných právních předpisů.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[18] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[19] Stěžovatel nepopírá, že jediným jím tvrzeným azylovým důvodem byla cesta za otcem a touha se s ním setkat. Tento důvod je však podle stěžovatele podřaditelný jak pod § 12 písm. b) zákona o azylu („*udělení azylu z důvodu příslušnosti k sociální skupině rodinných příslušníků azylantů*"), tak zejména pod § 14 téhož zákona.

[20] Stěžovatel dále namítá, že žalovaný řádně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem okolnostem, v důsledku čehož nesprávně rozhodl o tom, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení určité formy mezinárodní ochrany, zejména pak humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Konkrétně stěžovatel uvádí, že ačkoliv žalovaný v napadeném rozhodnutí odkazuje na materiály ze spisu stěžovatelova otce k jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ze seznamu spisového materiálu nevyplývá, že by byl uvedený spis součástí spisového materiálu v předmětné věci. Pokud by stěžovatel, resp. jeho právní zástupkyně, sami neznali rodinnou historii, nevěděli by z obsahu správního spisu, kdy a z jakého důvodu byl otci stěžovatele udělen azyl na území ČR. Obdobně ve správním spise chybí i rozhodné materiály ze správního spisu matky stěžovatele.

[21] S odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011 – 47, stěžovatel namítá, že v některých případech může ochrana práva na respektování soukromého a rodinného života představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu je správní orgán povinen rozlišovat,

zda má žadatel po případném vycestování do země původu možnost získat jiný typ pobytového oprávnění v ČR, pouze v takovém případě nebude samotná možnost vycestování představovat nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života.

[22] Pokud měl žalovaný pochybnost o „účelovosti“, důvodnosti a věrohodnosti předmětné žádosti o mezinárodní ochranu, měl zopakovat pohovor se stěžovatelem a zaměřit se na potvrzení, či vyvrácení předmětných závěrů, ideálně pak provést rovněž výslech ostatních členů rodiny.

[23] Stěžovatel namítá nedostatečné hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany, zejména zdali možnost usilovat po návratu do vlasti o oprávnění k pobytu není pouze teoretická a zda by stěžovateli, jakožto neúspěšnému žadateli o mezinárodní ochranu, nehrozilo nebezpečí vážné újmy.

[24] Městský soud nepřihlédl k návrhům stěžovatele na doplnění dokazování, konkrétně o správní spis vedený ve věci žádosti matky a otce stěžovatele, stejně jako návrh na provedení jejich výslechu, přičemž z odůvodnění rozhodnutí městského soudu ani není zřejmé, jak se soud s uvedeným návrhem vypořádal.

[25] Stěžovatel je přesvědčen, že v rámci řízení před správním orgánem i městským soudem uvedl veškeré rozhodné skutečnosti, které mu byly známy. Konkrétní okolnosti odchodu otce mu známy nejsou, neboť byl v předmětné době dítětem, a jeho matka jej o důvodech odchodu otce neinformovala, protože se jej snažila chránit. Jeho matka se pokoušela o vycestování ze země opakovaně, bohužel vždy neúspěšně. S otcem telefonicky komunikovali pouze jednou ročně, protože oba jeho rodiče se obávali, že telefonáty jsou monitorovány a častější kontakty by mohly prohloubit pronásledování jejich křesťanské rodiny ze strany státních orgánů. S otcem se tedy vzhledem k jeho postavení uprchlíka v ČR nemohli vzájemně navštěvovat, byť jim to správní orgán vytýká. Není tedy pravdou, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní obavy, ani nekonkretizoval, jak se projevovalo pronásledování jeho rodiny ze strany státu ve vztahu k němu. Stěžovatel v mnohém odkazoval na výpověď matky ve snaze prokázat věrohodnost jím uvedených důvodů, žalovaný však jeho tvrzení neprošetřil, ani neposoudil všechny relevantní skutečnosti, včetně informací o zemi původu. Městský soud uvedenou argumentaci dostatečně nevypořádal a nepřezkoumal, zda žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav.

[26] Stěžovatel má za to, že žalovaný i městský soud měli vycházet z důvodů, které stěžovatele a jeho matku vedly k odchodu z vlasti, zejména z rodinných souvislostí a postojů rodičů stěžovatele k tomu, že jim v důsledku pronásledování rodiny nebylo umožněno žít společně, a po letech, když se jim to konečně podařilo, hrozí, že budou opět rozděleni. K uvedenému měl žalovaný přihlédnout při posuzování možnosti udělení humanitárního azylu i doplňkové ochrany.

[27] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[28] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti pouze uvedl, že trvá na správnosti a řádném odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, a dále odkázal na své vyjádření k žalobě a na rozsudek městského soudu, s nímž se ztotožnil. Závěrem shrnul, že stěžovatel nebyl ve vlasti pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu, ani mu

pronásledování nehrozí, stejně jako mu v případě návratu do vlasti nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Kasační námitky jsou v podstatě pouhou polemikou s právními názory žalovaného a městského soudu. Vzhledem k uvedenému žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[29] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[30] Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování bude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[31] Stěžovatel v tomto případě namítá zásadní pochybení městského soudu (zejména ve vztahu k nesprávnému či nedostatečnému zjištění skutkového stavu a nedostatečnému posouzení možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany), která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnosti je přijatelná.

[32] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je v dále vymezeném rozsahu důvodná.

[33] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že zákon o azylu transponuje, resp. měl již k datu rozhodnutí žalovaného transponovat, do českého právního řádu mj. směrnici 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepracované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“) (dále jen „procedurální směrnice“), a směrnici 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění), a proto je třeba při výkladu zákona o azylu respektovat zásadu jeho eurokonformního výkladu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, publ. pod č. 1713/2008 Sb. NSS), případně použít ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu přímo ustanovení příslušné směrnice tam, kde vnitrostátní transpozice v daném období absentovala či bohužel stále absentuje.

[34] Z § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li žalovaný při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14 téhož zákona, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.

[35] Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci azyl udělí, pokud je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je podmínkou, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

[36] Proti posouzení důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu stěžovatel žádným způsobem nebrojil, ani netvrdil, že by uplatňoval svá politická práva a svobody a že by na základě toho docházelo k jeho pronásledování. Naopak uvedl, že se necítí být pronásledován za uplatňování svých politických práv a svobod. Ve vlasti nikdy nebyl politicky aktivní. Nic tedy nenasvědčuje tomu, že by v předmětném případě existovaly důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu.

[37] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 – 119, musí žadatel pro vznik nároku na azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu *kumulativně* splnit následující prvky definice uprchlíka: „*(1) Musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach (...); (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování (...); (4) ochrana v zemi původu selhala (...); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů (...); a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).*“

[38] Výpovědi stěžovatele v průběhu správního řízení i jeho následná tvrzení v žalobě i v kasační stížnosti byly nejednoznačné v tom smyslu, že na jedné straně uváděl, že jediným jeho azylovým důvodem je touha setkat se se svým otcem, na straně druhé odkazoval na výpověď své matky v rámci řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany a na okolnosti udělení azylu jeho otci, z čehož by naopak jistou obavu z pronásledování z azylově relevantních důvodů, konkrétně z důvodu náboženství vyznávaného rodinou stěžovatele, bylo možné dovodit. Pokud však stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že snaha setkat se s otcem sama o sobě naplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, jak byly uvedeny výše, nelze této jeho argumentaci přisvědčit. Zájem na ochraně soukromého a rodinného života azylanta a jeho rodiny může být sám o sobě důvodem k udělení azylu pouze v případech vymezených v § 13 zákona o azylu.

[39] Na druhou stranu je však třeba, pokud jde o posouzení možných důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu (a rovněž doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu), odkázat na rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ze dne 23. 3. 2016 ve věci *F. G. proti Švédsku*, stížnost č. 43611/11, podle něhož je v zásadě na žadateli o mezinárodní ochranu, aby předložil tvrzení a důkazy, které prokazují existenci závažných důvodů domnívat se, že by v případě vycestování do země původu byl vystaven skutečnému nebezpečí špatného zacházení v rozporu s články 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. U žádosti o mezinárodní ochranu založené na obecném nebezpečí, které je všeobecně známé z široké škály zdrojů, je však povinností smluvních stran Úmluvy vyplývající z článků 2 a 3 Úmluvy takové nebezpečí posoudit z úřední povinnosti (viz též např. rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 23. 2. 2012 ve věci *Hirsi Jamaa a další proti Itálii*, stížnost č. 27765/09, body 131 – 133, nebo rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 21. 1. 2011 ve věci *M. S. S. proti Belgii a Řecku*, stížnost č. 30696/09, bod 366). V případě žádosti o mezinárodní ochranu založené na individuálním nebezpečí, které hrozí přímo žadateli, je naproti tomu na něm, aby takové nebezpečí tvrdil. V případě, že se žadatel rozhodne konkrétní azylový důvod úmyslně nezmínit, ať už by šlo o politické nebo náboženské přesvědčení, sexuální orientaci či jiný důvod, nelze od dotčeného státu očekávat, že takový důvod odhalí sám. Přesto vzhledem k absolutní povaze práv zaručených články 2 a 3 Úmluvy a zranitelné pozici žadatelů o mezinárodní ochranu, jestliže je stát informován o skutečnostech týkajících se konkrétní osoby, které ji mohou vystavit nebezpečí špatného zacházení po návratu do země původu, je jeho povinností vyplývající z uvedených ustanovení Úmluvy takové nebezpečí zohlednit z úřední povinnosti. To platí zejména v situacích, kdy vnitrostátní orgány byly informovány o skutečnosti, že žadatel o mezinárodní ochranu může být členem skupiny osob systematicky vystavené špatnému zacházení, přičemž jsou zde závažné důvody domnívat se, že k takovému zacházení s příslušnou skupinou osob v zemi původu dochází, a že žadatel je jejím členem.

[40] V obecné rovině by tedy bylo pochopitelné, pokud by za situace, kdy stěžovatel opakovaně ujistil žalovaného o tom, že v minulosti nebyl v zemi původu terčem pronásledování a že se v případě návratu do vlasti ničeho neobává, se žalovaný podrobněji nezabýval jeho možným pronásledováním z důvodu jeho křesťanského vyznání. Předmětný případ je však specifický tím, že otci stěžovatele již byl Českou republikou v roce 2006 udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu proto, že byl shledán jeho odůvodněný strach z pronásledování z důvodu jeho náboženského vyznání. Vzhledem

k tomu, že syn stěžovatele je rovněž křesťanského (katolického) vyznání, bylo na místě, aby se žalovaný zabýval tím, zda důvody, pro které byl azyl udělen otci stěžovatele, nejsou dány i u stěžovatele samotného, a popřípadě objasnil, v čem je situace stěžovatele odlišná od situace jeho otce. Samotná skutečnost, že stěžovatel je téhož náboženského vyznání jako jeho otec, samozřejmě nutně neznamená, že mu hrozí v zemi původu rovněž pronásledování z téhož azylově relevantního důvodu, takové nebezpečí však nelze bez dalšího vyloučit a žalovaný se jím proto měl řádně zabývat a vysvětlit, proč stěžovatel, na rozdíl od svého otce, odůvodněný strach z pronásledování mít nemůže.

[41] Nejvyššímu správnímu soudu je přitom z jeho úřední činnosti, konkrétně ze spisu sp. zn. 7 Azs 83/2019 vedeného ve věci kasační stížnosti matky stěžovatele, známo, že rozhodnutí ze dne 27. 6. 2006, č. j. OAM-2659/VL-10-HA08-2003, jímž byl otci stěžovatele udělen azyl, je odůvodněno natolik obecně, že z něj konkrétní důvody a okolnosti jeho případu nejsou seznatelné. Za takové situace je s odstupem let samozřejmě složité odlišit, zda se důvody, pro něž byl otci stěžovatele udělen azyl, týkají rovněž stěžovatele samotného. Nelze však klást k tíži stěžovatele, že žalovaný v případech, kdy žadateli udělí mezinárodní ochranu, přistupuje k odůvodnění svých rozhodnutí natolik laxně, že konkrétní důvody vyhovění jeho žádosti nejsou z těchto rozhodnutí zřejmé.

[42] Přesto žalovaný v rozhodnutí o udělení azylu otci stěžovatele uvedl alespoň to, že v jeho případě shledal pronásledování z náboženských důvodů. Dále se v souvislosti s naplněním podmínek § 12 písm. b) zákona o azylu zmínil o obavě o život otce stěžovatele. Z pohovoru s matkou stěžovatele, který provedl žalovaný v řízení o její žádosti, vyplývají některá další tvrzení ohledně pronásledování otce stěžovatele z důvodu praktikování jeho náboženského vyznání v minulosti, stejně jako možné důvody pronásledování jeho rodiny, tedy matky stěžovatele a případně i stěžovatele samotného v budoucnu. Vedle tvrzených ústrků ze strany státních orgánů v zemi původu, pokud jde o uznání církevního sňatku otce a matky stěžovatele, které byly předmětem posuzování žalovaného ve věci žádosti matky stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, matka stěžovatele dále vypověděla, že otec stěžovatele „*odjel do ČR až po dlouhé době, kdy čelil různým problémům ze strany vlády ohledně své víry. Dokonce kostel, ve kterém pomáhal, byl oficiálně zrušen*“. Podle matky stěžovatele měl otec stěžovatele dlouhou dobu určité postavení v rámci čínské katolické církve, poté se stal i vedoucím určité skupiny, takže jeho situace byla obtížnější, měl kvůli tomu problémy s vládou. To by mohlo jeho situaci odlišovat od situace ostatních řadových katolíků v ČLR (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS), na straně druhé není ani bez dalšího vyloučeno, že by z tohoto důvodu mohly čelit zvýšenému nebezpečí pronásledování i stěžovatel a jeho matka.

[43] Matka stěžovatele v této souvislosti během pohovoru dále vypověděla, že byla při vyřizování dokladů ohledně sňatku s otcem stěžovatele čínskými úřady zadržována, neboť vyžadovaly, aby se přišel ohlásit i otec stěžovatele. Podle matky stěžovatele byli úřady sledováni, protože jsou křesťané. Dohled nad členy křesťanské obce v Číně je dle její výpovědi mimořádně silný. I telefonické spojení je nebezpečné, neboť se dá vše vysledovat. I z toho důvodu otec stěžovatele dle vyjádření jeho matky rodině volal vždy pouze na Nový rok.

[44] Na jedné straně tedy stěžovatel konkrétně neuvedl nic, co by nasvědčovalo jeho tvrzení, že je v Číně možné definovat specifickou sociální skupinu (resp. společenskou vrstvu) rodinných příslušníků azylantů (uprchlíků), která by byla charakterizována znaky uvedenými v čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice, na straně druhé odůvodněnost strachu z pronásledování z náboženských důvodů, byť ho stěžovatel ve své výpovědi, jak již bylo konstatováno, přímo nezdůraznil, bez hlubší analýzy alespoň těch informací o zemi původu, které žalovaný shromáždil ve správním spisu, jakož i výpovědi nejen stěžovatele, ale i jeho matky, a dále spisového materiálu týkajícího se udělení azylu otci stěžovatele, vyloučit nelze. Žalovaný i městský soud měli v této otázce přihlédnout k tomu, že stěžovatel požádal v ČR o udělení mezinárodní ochrany a v rámci pohovoru vypovídal sice již jako zletilá osoba, nicméně ve věku velmi blízkém nezletilosti (viz dále), takže je nepravděpodobné, že by se již během svého dětství stal přímým terčem pronásledování ze strany čínských úřadů, což však opět samo o sobě nevylučuje možnost jeho pronásledování z náboženských důvodů v budoucnu, v dospělém věku. Nevěrohodné se prozatím nejeví ani jeho tvrzení, že mu jeho matka vzhledem k jeho nízkému věku nesdělila skutečné důvody, proč musel jeho otec z Číny uprchnout a jakému nebezpečí případně jejich rodina v zemi původu čelí.

[45] V této souvislosti musí Nejvyšší správní soud opět zdůraznit prospektivnost rozhodování o obou základních formách mezinárodní ochrany, jak již učinil v mnoha svých rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, publ. pod č. 3924/2019 Sb. NSS (týkajícím se rovněž čínských křesťanů, byť jiné křesťanské církve, než jsou čínští katolíci), Nejvyšší správní soud konstatoval:

„Je ovšem třeba zdůraznit, že podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu má posuzování odůvodněných obav z pronásledování prospektivní povahu, takže není zcela nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování utrpěl. Například v rozsudku ze dne 24. 8. 2017, čj. 1 Azs 227/2017-33, Nejvyšší správní soud připomněl, že „řízení o mezinárodní ochraně je specifické prospektivním rozhodováním, což znamená, že se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu. Pouhá skutečnost, že tedy stěžovatel dosud nebyl násilí [...] podroben, neznamená, že mu takové nebezpečí nehrozí.“ [...]

Skutečnost, že minulé pronásledování je pouze indicií pro odůvodněné obavy z pronásledování do budoucna, avšak nikoli nutnou podmínkou, plyne ostatně i z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice: „Skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat.“ Prospektivnost posuzování odůvodněnosti obav z pronásledování založil na citovaném ustanovení Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, čj. 5 Azs 207/2017-36: „Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, posouzení podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u

posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007-60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83). Samotný § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a s odůvodněností strachu z pronásledování jako prvkem objektivním, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti, ačkoliv předchozí pronásledování žadatele je závažným ukazatelem odůvodněnosti strachu žadatele z pronásledování (viz čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice). Z tohoto důvodu nelze vyloučit, že žadatel bude mít odůvodněný strach z pronásledování i v případech, kdy k němu v minulosti nedocházelo (obdobné závěry vyplývají z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice i pro skutečné nebezpečí vážné újmy jakožto nezbytné podmínky pro udělení doplňkové ochrany). [...] V rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112).“

[46] Za vadu řízení, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného, tedy nelze označit primárně stěžovatelem namítanou skutečnost, že žalovaný součástí správního spisu neučinil spis otce stěžovatele či některé listiny ze spisu matky stěžovatele, neboť je zřejmé, že oba spisy měl žalovaný pro své rozhodování k dispozici; podstatnou vadou řízení s možným vlivem na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí však je, že žalovaný skutečnosti vyplývající z obou těchto souvisejících řízení ve věci otce i matky stěžovatele v nyní posuzované věci dostatečně nezohlednil a nevysvětlil, jaký dopad mají na případ stěžovatele. Obdobný závěr platí rovněž pro postup městského soudu, který sice na straně jedné v bodě 12 svého rozsudku stručně odůvodnil, proč nevyhověl důkazním návrhům stěžovatele, především návrhům na provedení výslechu stěžovatelových rodičů, a s těmito návrhy se vypořádal i během jednání ve věci, kdy jejich provedení odmítl ústně vyhlášeným a stručně ústně odůvodněným usnesením (nejedná se tedy o opomenuté důkazy, jak namítal stěžovatel), závěry žalovaného však bez dalšího aproboval, aniž by se opět možnými důvody pronásledování rodiny stěžovatele, na pozadí příslušných informací o zemi původu, hlouběji zabýval.

[47] Podle § 13 odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12. Rodinným příslušníkem se přitom dle odst. 2 téhož ustanovení rozumí a) manžel nebo partner azylanta, b) svobodné dítě azylanta mladší 18 let, c) rodič azylanta mladšího 18 let, d) zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu podle § 2 odst. 1 písm. h) zákona o azylu, nebo e) svobodný sourozenec azylanta mladší 18 let.

[48] Otci stěžovatele sice byl Českou republikou udělen azyl, stěžovatel byl však v době podání žádosti starší 18 let, narodil se dne X a svou žádost podal dne 30. 11. 2015. V řízení nebylo zjištěno, že by kromě otce byl na území České republiky udělen azyl dalšímu rodinnému příslušníkovi stěžovatele, zákonné podmínky pro udělení azylu pro sloučení rodiny tedy nejsou vzhledem k citované definici rodinného příslušníka azylanta dle § 13 odst. 2 zákona o azylu v případě stěžovatele naplněny. Právní úprava dle § 13 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, podle níž nespadá do uvedené kategorie rodinných příslušníků azylanta

jeho dospělé dítě, je přitom v tomto ohledu v souladu s definicí rodinných příslušníků osoby požívající mezinárodní ochrany uvedené v čl. 2 písm. j) kvalifikační směrnice.

[49] Závěr žalovaného o tom, že stěžovateli po dosažení zletilosti již nevzniká nárok na udělení azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu, je tedy správný, byť lze žalovanému vytknout rozpornost jeho následné argumentace, kdy na jedné straně cituje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2004, č. j. 2 Azs 70/2003 – 59, podle něhož za situace, kdy žadatel není rodinným příslušníkem azylanta, je nadbytečné se zabývat další zákonnou podmínkou pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu, tedy, zda se jedná o případ zvláštního zřetele hodný, na straně druhé se žalovaný přesto uvedenou otázkou nadbytečně zabývá a navíc stěžovateli a jeho otci zcela absurdně vytýká, že otec stěžovatele opustil v dětském věku a že se vzájemně nestýkají, a to za situace, kdy žalovaný sám v roce 2006 udělením azylu otci stěžovatele uznal, že byl nucen z Číny uprchnout před pronásledováním z náboženských důvodů, a kdy rovněž z výpovědi stěžovatele i jeho matky jednoznačně vyplývá, že jejich dlouhodobá snaha o vycestování z ČLR za účelem opětovného sloučení rodiny byla v minulosti neúspěšná a že i možnosti telefonického kontaktu s otcem stěžovatele byly z politických i ekonomických důvodů velmi omezené. Za daných okolností ovšem tyto nepřípadné úvahy žalovaného (založené navíc na podmínce existence případu zvláštního zřetele hodného pro udělení azylu rodinným příslušníkům azylanta, o jejíž slučitelnosti s vymezením práv rodinných příslušníků osoby požívající mezinárodní ochrany dle čl. 23 kvalifikační směrnice lze mít vážné pochybnosti) nemohly nic změnit na správnosti závěru žalovaného o tom, že stěžovateli jakožto zletilé osobě nemůže být udělen azyl za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu.

[50] Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

[51] K mezím soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. ve svém usnesení ze dne 25. 10. 2017, č. j. 6 Azs 81/2017 - 32: „*K námitce existence důvodů zvláštního zřetele hodných lze konstatovat, že podle ustálené judikatury na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).*“ Soud tedy přezkoumává pouze to, zda správní orgán nevybočil z mezí správního uvážení stanovených zákonem nebo jej nezneužil (srov. § 78 odst. 1 větu druhou s. ř. s.).

[52] Žalovaný uvedl, že stěžovatel je dospělou, plně právně způsobilou a práceschopnou osobou. Zdravotní stav stěžovatele je dle jeho vlastní výpovědi dobrý. Žalovaný tedy neshledal v případě stěžovatele okolnosti hodné zvláštního zřetele, které by odůvodňovaly udělení humanitárního azylu. Odůvodnění závěru žalovaného o nenaplnění podmínek pro

udělení humanitárního azylu soud považuje za dostatečné, přičemž žalovaný nijak nevybočil z mezí správního uvážení, ani je nezneužil.

[53] V rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní" azyl neposkytnout. [...] Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly*." V posuzovaném případě stěžovatel podle žalovaného neuvedl žádné okolnosti hodné zvláštního zřetele, k nimž by bylo třeba přihlédnout v rámci rozhodování o humanitárním azylu. Pokud žalovaný za hodnou zvláštního zřetele nepovažoval ani samotnou skutečnost, že stěžovateli jakožto zletilému synovi azylanta nemůže být s ohledem na dikci § 13 odst. 2 písm. b) zákona o azylu udělen azyl za účelem sloučení rodiny, nevybočil ani tímto závěrem z mezí svého správního uvážení stanovených zákonem, ani je nezneužil. Je pravdou, že čl. 23 odst. 5 kvalifikační směrnice umožňuje za stanovených podmínek členským státům vztáhnout výhody poskytované rodinným příslušníkům osoby požívající mezinárodní ochrany na její další blízké příbuzné, jedná se však o opční, nikoliv obligatorní ustanovení dané směrnice a správní soudy ani v tomto ohledu skutečně nemohou nahrazovat správní uvážení žalovaného při rozhodování o humanitárním azylu případnou vlastní úvahou.

[54] Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu bude doplňková ochrana udělena cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do země původu, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (definované v odst. 2 citovaného ustanovení) a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany země původu. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[55] Udělení doplňkové ochrany by u stěžovatele mohlo přicházet v úvahu zejména tehdy, pokud by bylo prokázáno, že mu v souvislosti s návratem do země původu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a), resp. zejména písm. b) zákona o azylu, a zároveň by nebyla prokázána dostatečná souvislost mezi působením této újmy a důvody pronásledování dle § 12 zákona o azylu. V tomto kontextu žalovaný pochybil, když se nezabýval tím, zda stěžovateli, jakožto dosud neúspěšnému žadateli o udělení mezinárodní ochrany, který navíc, jak vyplývá z pohovoru s matkou stěžovatele, vycestoval spolu se svou matkou z Číny na základě padělaného dokumentu a patrně na delší než čínskými úřady povolenou dobu, nehrozí v případě návratu do země původu skutečné nebezpečí vážné újmy zejména v podobě špatného zacházení, tedy mučení,

nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání právě v souvislosti s těmito skutečnostmi. Jak již bylo konstatováno, obdobnou situací čínských křesťanů se Nejvyšší správní soud zabýval například ve zmiňovaném rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, nebo v rozsudku ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 125/2019 – 61, v němž uvedl: „*Stejně jako v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 je třeba zkritizovat, že ze správního spisu neplyne, že by žalovaný shromáždil jakékoli podklady, jež by se zabývaly postavením čínských občanů, kteří překročili povolenou dobu pobytu v zahraničí, či konkrétněji postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny.*“

[56] Ani v nyní posuzované věci žalovaný uvedené specifické informace o zemi původu týkající se postavení čínských občanů, kteří překročili povolenou dobu pobytu v zahraničí, či postavení neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny, v dostatečném rozsahu neshromáždil. Obdobně jako ve výše zmiňovaných věcech i v nynějším případě Nejvyšší správní soud vychází z toho, že nepostačuje pouze implicitně předpokládat, že se čínské orgány o tom, že stěžovatel a jeho matka požádali v ČR o mezinárodní ochranu, nedozvědí, byť jsou české státní orgány jistě povinny učinit pro utajení této skutečnosti před čínskou veřejnou mocí v souladu s § 19 odst. 2 zákona o azylu, resp. s čl. 30 (a v širším rozsahu též čl. 48) procedurální směrnice maximum. Pokud by se však i přesto čínské úřady o této skutečnosti dozvěděly, mohlo by být budoucí postavení stěžovatele v zemi původu dále komplikováno tím, že je synem občana ČLR, kterému byl právě v ČR udělen azyl. Byť z výpovědi matky stěžovatele vyplývá, že tuto skutečnost před čínskými orgány tajila, vzhledem k jejímu tvrzení, že telefonické hovory do ČR s otcem stěžovatele byly čínskými úřady monitorovány, je nutno pracovat i s možností, že o uvedené skutečnosti vědí.

[57] Ostatní stížní námitky týkající se doplňkové ochrany shledal Nejvyšší správní soud nedůvodnými. Pokud stěžovatel odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011 – 47, podle něhož může za určitých okolností zásah do soukromého a rodinného života cizince vést k udělení doplňkové ochrany, neboť může představovat vážnou újmu dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, je třeba rovněž odkázat na další závěry uvedené v témže rozsudku: „*Z konstantní judikatury (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 15/2011 ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Azs 7/2011 - 79 ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Azs 11/2011 - 68 ze dne 29. 6. 2011, vše dostupné na www.nssoud.cz) vyplývá, že soud ve své rozhodovací činnosti rozlišuje, zda je cizinci znemožněn jeho rodinný život existující v České republice (k případnému porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod dochází již samotným vyhoštěním) či zda je cizinci znemožněn jeho rodinný život v zemi jeho původu (extrateritoriální účinek čl. 8 Úmluvy); srov. shrnutí judikatury v rozsudku ze dne 6. 8. 2010, č. j. 2 Azs 24/2010 - 90, bod 29. Z další judikatury vyplývá, že právo na soukromý a rodinný život vyplývající z čl. 8 Úmluvy primárně chrání § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který znemožňuje uložení správního vyhoštění v případech zásahu do rodinného a soukromého života, a nikoli § 179 odst. 2 písm. d) téhož zákona, který obsahuje obdobné důvody znemožňující vycestování, jako jsou důvody pro udělení doplňkové ochrany (rozsudek č. j. 5 Azs 46/2008 - 71 ze dne 28. 11. 2008). V rámci řízení podle § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců by se obvykle posuzovalo, zda zákaz pobytu na území České republiky v některých případech dosáhl intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života; této intenzity obvykle dosáhne jen dlouhodobý zákaz pobytu. Není vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si stěžovatel vytvořil na území České republiky takové rodinné a*

osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 46/2008 - 71).“

[58] V předmětné věci nic v době rozhodování správního orgánu nenasvědčovalo tomu, že by si stěžovatel na území ČR již vytvořil silnější osobní vazby nad rámec toho, že zde žije jeho otec, jemuž byl udělen azyl. Pokud by nebyl shledán odůvodněný strach z pronásledování či skutečné nebezpečí vážné újmy v případě návratu stěžovatele do země původu z jiných (výše zmiňovaných) důvodů, než je osobní a rodinný život stěžovatele, nelze konstatovat, že by jeho vycestování, bez ohledu na to, zda je jeho pobyt na území ČR řešitelný jednotlivými instituty zákona o pobytu cizinců [např. žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území dle § 42a odst. 1 písm. f) uvedeného zákona], či nikoliv, bylo v rozporu s mezinárodním závazky ČR.

IV.
Závěr a náklady řízení

[59] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou ve výše vymezeném rozsahu vztahujícím se k možným důvodům pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu a doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. a) a zejména písm. b) zákona o azylu, a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek městského soudu ve výrocích I. a II. zrušil. Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského (městského) soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2016, č. j. OAM-1024/ZA-ZA14-HA08-2015, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[60] V dalším řízení je žalovaný dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku, zejména je tedy povinen zvážit, zda v případě stěžovatele nejsou naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu obdobně, jako tomu je v případě jeho otce, nebo pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 písm. a) nebo b) zákona o azylu. V tomto směru je žalovaný rovněž povinen doplnit dokazování, zejména je třeba shromáždit a vyhodnotit příslušné informace o zemi původu dokumentující přístup čínských úřadů k občanům ČLR, kteří překročili povolenou dobu pobytu v zahraničí, či k postavení neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po jejich návratu do Číny. Své závěry je žalovaný samozřejmě povinen řádně odůvodnit.

[61] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by mu tedy příslušelo vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel však neměl náklady se zaplacením soudních

poplatků, neboť žadatel o mezinárodní ochranu je v soudních řízeních ve věcech mezinárodní ochrany od placení soudního poplatku podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozen, ani nevynaložil náklady na odměnu či hotové výdaje své zástupkyně, neboť ta mu byl ustanovena usnesením městského soudu. Nejvyšší správní soud tedy stěžovateli náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[62] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně práv stěžovatele, hotové výdaje a odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti stát. Ustanovená zástupkyně stěžovatele, advokátka Mgr. Gabriela Kopuletá, učinila v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), kterým bylo podání a doplnění kasační stížnosti. Ustanovené zástupkyni náleží za tento úkon právní služby odměna ve výši 3100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Vzhledem k tomu, že právní zástupkyně stěžovatele nedoložila, že by byla plátkyní DPH, činí její odměna celkem 3400 Kč. Tato částka bude ustanovené zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. června 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu